

METSÄSTYSRIKOSTEN SEURAAMUSTEN JA NIIHIN LIITTYVIEN PAKKOKEINOJEN TEHOSTAMINEN**Työryhmän asettaminen**

Oikeusministeriö on tänään asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella rikoslain 48 a lukuun törkeää metsästysrikosta koskeva säännös törkeää laittoman saaliin kätkemistä koskeva säännös, täydentää metsästysrikkomusta koskevaa säännöstä sekä tehostaa metsästysrikosten tutkintaa. Lisäksi työryhmän tulee valmistella törkeän metsästysrikoksen säätämisen mahdollisesti aiheuttamat muutokset menettämisseuraamuksia ja metsästyskieltoa koskeviin säännöksiin.

Toimikausi

15.10.2009–31.5.2010

Tausta

Viime talvina on paljastanut useita suurpetoihin kohdistuneita metsästys- ja eläinsuojelurikoksia, joista osassa ovat tekijät jääneet selvittämättä. Rikokset on usein tehty moottorikelkalla ajamalla raa'lla tavalla. Myös hirven laittomassa metsästyksessä on olemassa epäilyjä aikaisempaa ammattimaisemmasta toiminnasta. (Metsähallituksen toimintakerotomus erävalvonnasta vuodelta 2008). Metsästysrikoksella saadulla saaliilla epäillään olevan ammattimaisesti toimivat pimeät markkinat. Valmiit myyntikanavat saaliille ylläpitävät osaltaan laitonta metsästystä.

Metsästysrikoksesta tuomitaan yleensä sakkoa, vaikka rikoksesta on säädetty enimmäisrangaistukseksi enintään kaksi vuotta vankeutta. Rikoksen tekotavan erityistä raakuutta, suunnitelmallisuutta tai sen kohdistumista erityisesti suojeltaviin eläimiin ei oteta nykyisissä metsästysrikossäännöksissä huomioon.

Metsästys- tai kalastusrikoksella saadun laittoman saaliin kätkemistä koskeva säännös poikkeaa siihen rinnasteisista muista kätkemisrikossäännöksistä siten, ettei siitä ole säädetty teon ammattimaisuutta tai suunnitelmallisuutta huomioon ottavaa törkeää tekomuotoa. Laittoman saaliin kätkemisestä säädetty enimmäisrangaistus kuusi kuukautta vankeutta on merkittävästi alhaisempi kuin muissa kätkemisrikoksissa, joista voi enimmillään seurata vähintään neljä kuukautta ja enintään kuusi vuotta vankeutta.

Poliisin tietoon tulleiden metsästysrikosten määrät (500–700 vuosittain) eivät ole viime vuosina lisääntyneet. Kuitenkin vain pieni osa metsästysrikoksista tulee todennäköisesti viranomaisten tietoon. Valvontaviranomaiset ovat tehostaneet yhteistyötään, tiedonkul-

kua ja paikallista erävalvontaa viime vuosina. Näkyvän valvonnan lisäämisellä voidaan vaikuttaa metsästäjiin, jotka satunnaisesti syyllistyvät laittomiin tekoihin. Näkyvällä valvonnalla ei sen sijaan ole vaikutusta ammattimaiseen rikollisuuteen. Ammattimaisten ja suunnitelmallisten rikosten selvittäminen ja rikoksentekijöiden kiinni saaminen on harvaan asutuilla suurilla luontoalueilla rikostutkinnallisesti vaikeaa ja vaativaa.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on päätöksessään Dnro 1666/4/05 todennut metsästysasetuksen (666/1993) 4 §:n nojalla annettavien muun kuin hirvieläimen pyyntilupaan sisältyvien ehtojen rikkomisen rankaisemattomuuden voimassa olevassa laissa.

Nykyinen sääntely ja käytäntö

Metsästysrikoksia koskevat säännökset siirrettiin rikoslakiin osana rikoslain kokonaisuudistusta vuonna 2002. Tuolloin säädettiin rikoslakiin luonnonvararikoksia koskeva uusi 48 a luku. Metsästysrikos säädetään rangaistavaksi rikoslain 48 a luvun 1 §:ssä. Metsästysrikoksesta ei ole rikoslaissa säädetty törkeää tekemuotoa kuten ei luvussa mainituista muistakaan luonnonvaroihin kohdistuvista metsä- tai kalastusrikoksesta taikka luonnonsuojelurikoksesta. Törkeän tekemuodon säätämistä ei pidetty tarpeellisena, koska perustekemuodosta säädettyä kahden vuoden vankeusrangaistusta pidettiin oikeuskäytännön valossa riittävänä (HE 203/2001 vp). Metsästysrikkomuksesta säädetään metsästyslain (615/1993) 74 §:ssä.

Metsästysrikoksesta tuomittiin 33 henkilöä vuonna 2007. Tuomittujen määrä on vaihdellut 2000-luvulla 20–50 tuomitun välillä. Seuraamus on yleensä päiväsakkoja, mutta myös ehdollista vankeutta tuomitaan. Tuomittujen määrän ollessa pieni rangaistuslajin valintaan ja seuraamuksen ankaruuteen vaikuttaa yhdenkin normaalia törkeämmän rikossarjan esiintulo kyseisenä vuotena. Metsästysrikkomuksesta ja metsästyslain säännösten rikkomisesta tuomitaan vuosittain noin 200 henkilöä päiväsakkoihin.

Laittoman saaliin kätkemisestä säädetään rikoslain 48 a luvun 4 §:ssä. Säännös koskee sekä metsästys- että kalastusrikoksella saatua saalista. Teosta on säädetty seuraamukseksi sakkoa tai kuusi kuukautta vankeutta. Enimmäisrangaistus korotettiin kolmesta kuukaudesta nykyiseen kuuteen kuukauteen vankeutta laajamittaisia ja ammattimaisia kätkemistapauksia varten osana rikoslain kokonaisuudistusta vuonna 2002. Laittoman saaliin kätkemisestä tuomitaan vuosittain alle 10 tuomittua sakkoihin.

Metsästysrikoksen johdosta määrättävään menettämisseuraamukseen sovelletaan metsästyslain 80 §:ää ja rikoslain 10 luvun säännöksiä menettämisseuraamuksista soveltuvin osin. Rikoksentekoväline eli yleensä ampuma-ase on tuomittava valtiolle menetetyksi, jos kyse on tahallisesta tai törkeän tuottamuksellisesta metsästysrikoksesta tai tahallisesta metsästysrikkomuksesta.

Tuomioistuin voi määrätä metsästysrikoksesta tuomittavan, joka on menettelyllään osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta metsästystä koskevista säännöksistä, rikoslain 48 a luvun 6 §:n nojalla metsästyskieltoon vähintään yhdeksi ja enintään viideksi vuodeksi.

Pakkokeinoista säädetään pakkokeinolaissa (450/1987) ja poliisin tiedonhankinnasta poliisilain (493/1995) 3 luvussa.

Tavoitteet ja tehtävät

Työryhmän tehtävänä on valmistella rikoslain 48 a lukuun törkeää metsästysrikosta koskeva säännös sekä törkeää laittoman saaliin kätkemistä koskeva säännös. Tavoitteena on erityisten moitittavien tekotapojen huomioon ottaminen lainsäädännössä. Työryhmän tehtävänä on lisäksi valmistella törkeän metsästysrikoksen säätämisen mahdollisesti aiheuttamat muutokset menettämisseuraamuksia ja metsästyskieltoa koskeviin säännöksiin.

Myös metsästysrikkomussäännöstä tarkistetaan niin, että muun kuin hirvieläimen pyyntilupaan otettavien määräysten (ehtojen) rikkominen säädetään rikkomuksena rangaistavaksi. Ehtojen rikkomisen rangaistavuutta ei ole syytä rajoittaa vain hirvieläinten metsästystä koskeviin lupaehtoihin.

Työryhmän tulee myös tutkia metsästysrikoksiin liittyvien esitutkinta- ja pakkokeinovaltuuksien riittävyttä ja valmistella mahdollisia lainsäädäntömuutoksia metsästysrikosten tutkinnan tehostamiseksi. Ehdotuksia valmisteltaessa on tarpeellisessa määrin otettava huomioon pakkokeino- ja esitutkintalainsäädännön kokonaisuudistuksen linjaukset.

Organisointi

Puheenjohtaja
Lainsäädäntöneuvos Lena Andersson, oikeusministeriö

Jäsenet:

Ylitarkastaja Jussi Laanikari, maa- ja metsätalousministeriö
Poliisitarkastaja Timo Ajaste, sisäasiainministeriö
Hallitusneuvos Hannu Karjalainen, ympäristöministeriö
Kihlakunnansyyttäjä Anita Haapakoski, Lapin syyttäjänvirasto
Käräjätuomari Mia Vuorinen, Espoon käräjäoikeus
Lainsäädäntösihteeri Sami Kiriakos, oikeusministeriö

Kiriakos toimii myös työryhmän sihteerinä.

Työryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmä hoitaa tehtävänsä virkatyönä.

Oikeusministeri

Osastopäällikön sijainen,
lainsäädäntöjohtaja

Tuija Brax

Asko Välimaa

JAKELU Työryhmän puheenjohtaja ja jäsenet